

Eolas faoi Oibreacha Oidhreachta

LUASCROSSCITY

bringing the city together

Ag Tabhairt na cathrach le chéile

Baint agus stóráil Scairdeán Lady Grattan ag Faiche Stiabhna

Tosaíodh ar Luas Traschathrach (LTC) a thógáil mí an Mheithimh 2013. Síneadh leis an Líne Ghlas é LTC a chruthóidh aomhal leis an Líne Dhearg ar Shráid Uí Chonaill agus a bheidh 5.9 km ar fhaid. Beidh 13 stad nua uirthi, 8 gcinn díobh i lár na cathrach, agus féadfaidh paisinéirí taisteal ó Chabrach go Faiche Stiabhna taobh istigh de 21 nóiméad. Tá sé i gceist go mbeidh sí ag feidhmiú faoi dheireadh 2017 agus cuirfidh sí leis na roghanna iompair poiblí do chathair Bhaile Átha Cliath is don dúiche mórthimpeall. Beidh costas de €368 milliún air agus beidh sé ar an tionscadal infheistíochta caipitil is mó le blianta beaga anuas.

Fiontar casta é tógáil Luas Traschathrach i gcathair chomh gnóthach sin agus b'éigean dul i muinín saineolaithe éagsúla ag pointí áirithe. Tá na hOibreacha Oidhreachta ar cheann de na gnéithe is criticiúla, is spéisiúla agus is leochailí dá bhfuil ann. Tá cosaint dealbh tábhachtacha, ar míreanna suntasacha stairiúla agus cultúrtha iad, á chinntiú ag na hoibreacha seo le linn an tionscadail seo.

Dámhadh an conradh d'oibreacha oidhreachta Luas Traschathrach ar KN Network Services (KNN). Chomh maith leis na dealbha tá KNN freagrach freisin as stóráil raon leathan de thoscáin sráide anuas ar mhíreanna pábhála a bhain conraitheoirí eile agus iad ag obair ar an tionscadal. Tá na míreanna seo á nglanadh agus á ndeisiú go cúramach, más gá sin, agus iad á stóráil, sula chuirfeadh iad ar shráideanna Bhaile Átha Cliath. Tá an bhaint is an t-aischur á ndéanamh faoi réir na gcaighdeán caomhnaithe is airde ar féidir le comhairle is le hionchur Paul Arnold, Ailtirí Caomhantais.

Thosaigh na hoibreacha oidhreachta le baint rathúil agus le stóráil Scairdeán Lady Grattan ag Faiche Stiabhna i 2014. Bhí cuma shár-mhaith ar an scairdeán, ar as 1888 dó ó thús, agus cuirfeadh iad ar n-ais é gar don áit ina raibh sé i 2017.

THE STEINE

In ainneoin na ndúshlán a ghabh leis an obair, toisc an bhunsraith coincréite a bhí curtha mórthimpeall an ghalláin, bogadh Dealbh an Steine, a bhí curtha in airde ar Shráid an Choláiste in 1988, go slán sábhailte. Glanfar an Steine le go mbeidh sé réidh le cur iad ar n-ais ina háit i 2017.

MULLAIRD IARAINN THEILGTHE

Tá na mullaird iarainn theilgte dea-chumtha seo ar chuid de na píosaí troscán sráide is sine a tháinig slán i Sráid Uí Chonaill ón gcéad leath den 19ú céad. Is mar bhoinn do sheastáin lampaí a dearadh iad an chéad lá ach cuireadh iad in oiriúint mar ghaothairí do fhostáisiún ar an láthair seo sa 20ú céad. Cuimseoidh tionscadal LTC, an fhaid is atá na mullaird á stóráil, clár deisiúcháin agus athsholáthair do chuid de na scrollaí maisiúla iarainn theilgte, a bhí ar gach ceann de na mullaird, ach a cailleadh nó ar deineadh damáiste dóibh.

DEALBH MOLLY MALONE

Bogadh Molly Malone go sealadach ag deireadh Aibreáin 2014 agus cuireadh thar n-ais ar shráideanna Bhaile Átha Cliath í mí Iúil 2014. Cuireadh an dealbh mórchlú ar shuíomh sealadach ar Shráid Suffolk taobh amuigh de Theampall N. Aindriú mar a bhfuil sí ar cheann de tarraingtí turasoíreachta is mó éileamh sa chathair.

Sular suiteáladh í ar Shráid Suffolk scrúdaigh agus dheisigh foireann shaineolaithe iad in obair chaomhnaithe, i gceardaíocht cloiche agus chré-umha an dealbh. Rinneadh ath-tháthú ar Molly in áiteanna, rinneadh glantóireacht ghaille uirthi agus cuireadh cóta nua de chéir mhicricriostalta uirthi chun í a chosaint ar an aimsir.

DEALBH THOMAS MOORE

Baineadh dealbh Thomas Moore go cáiríseach mí na Bealtaine 2014. Rinneadh suirbhéireacht fhorleathan roimh ré, ar a áiríodh scanadh léasair, agus mionscrúdú den bhail a bhí ar an gcré-umha agus den phlionsa cloiche mórthimpeall air. Léirigh na scrúduithe seo go raibh fíor dhea-bhail ar an dealbh, go háirithe nuair a chuirtear san áireamh an aois atá aige. (Cuireadh an dealbh in airde i bhFaiche an Choláiste siar i 1857).

Tá sé i gceist ag LTC, i gcomhar le Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath roinnt oibre deisiúcháin, a bhfuil gear-ghá léi, a dhéanamh ar an gcré-umha. Athphaitéanú atá i gceist leis an obair seo. Glanfar an cré-umha go sciomartha le galú agus ansin cuirfear paitean ceimiceach air athuair. Fágfaidh sé seo go mbeidh sé ag maitseáil an craiceann a bhí air sa 19ú céad. Cuirfear ar ais é gar don áit ina raibh sé nuair a bheidh oibreacha Luas nach mór críochnaithe sa cheantar.

DEALBH AN ATHAR MAITIÚ

Bhain KNN Dealbh an Athar Maitiú go cúramach mí an Mheithimh 2015 chun ailíniú ráillí LTC a éascú ar an lárstráice i Sráid Uí Chonaill Uachtarach.

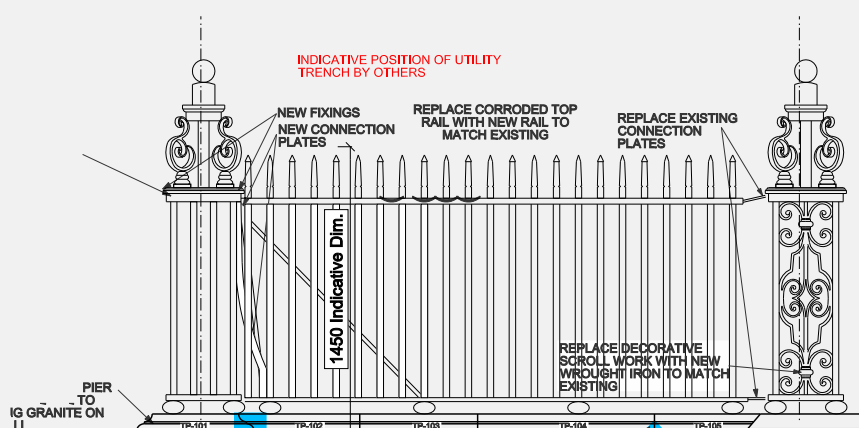
I dtosach báire baineadh an dealbh mharmair den Ath. Maitiú. Leanadh ansin le baint cháiréiseach an phlionsa aolchloiche – cloch amháin ag an am. Rinneadh taifead de gach cloch agus cuireadh uimhir uirthi le cinntiú go gcuirfí an dealbh in airde arís go cruinn amach anseo.

Ghlac sé trí sheachtain chun na hoibreacha cáiréiseacha seo a thabhairt chun críche. Seachadadh an dealbh ansin go dtí ionad stórála slán mar a rinneadh grinnscrúdú ar an mbail a bhí uirthi. Léirigh an scrúdú seo go raibh bail an-mhaith ar an dealbh agus nach mbeidh de dhíth uirthi ach roinnt mionobre caomhnaithe sula gcuirfí in airde arís í. Tá idirphlé ar bun ag LTC le Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath agus le hOrd na gCapaisíneach chun aontú ar ionad oiriúnach taobh istigh de Lár-Chathair Bhaile Átha Cliath mar a gcuirfí an dealbh in airde arís.

RÁILLÍ OSPIDÉAL AN ROTUNDA

Mí na Nollag 2014 baineadh cuid de na ráillí is na geataí stairiúla ó imlíne Ospidéal an Rotunda ar Shráid Parnell. An túsce is a seachadadh iad go dtí an cheardlann baineadh díobh na cotaí péinte a carnadh thar na blianta maille le roinnt mhaith meirge a bhí tar éis teacht orthu. Bhí de thoradh air seo gurbh fhéidir an bhail a bhí orthu a mheas agus déanfar obair dheisiúcháin agus chothabhála ar na ráillí iarainn saoirsithe sna míonna atá romhainn amach.

OILEÁN AN PHOBAIL AGUS SAOTHAIR EILE

Saothar ealaíne de chuid Rachael Joynt é Oileán an Phobail a suiteáladh ag ceann thuaidh Shráid Westmoreland i 1988. Mar chuid d'oibreacha LTC tá Rachael anois ag athshamhlú an Oileáin agus cuirfear ina áit é faoi fhoirmíocht nua i 2016.

Ar na hoibreacha eile atá idir lámha ó 2014 anuas tá taifeadadh agus ardú na pábhála eibhir stairiúla agus na gcolbhaithe ar fud Lár na Cathrach ina iomláine. Taifeadadh agus ardaíodh stráicí móra pábhála eibhir stairiúla ó Fhaiche an Choláiste, ó Shráid Dásain agus ó Shráid Dhoiminic. Féadfar na gréasa stairiúla sráide seo a athchur go cruinn a bhuíochas don leibhéal mionsonraíochta sna taifid seo.

Tá na rudaí seo á storáil faoi láthair mar a ndéanfar roinnt glantóireachta is deisiúcháin orthu sula chuirfear thar n-ais ina n-áit iad i 2016 nó 2017.

MÍREANNA OIÐHREACHTA A BHFUIL ÉIFEACHT AG NA HOIBREACHA ORTHU

Cuirfean an-chuid de na míreanna, a raibh éifeacht ag na hoibreacha orthu, thar n-ais gar don áit ina raibh siad roimh ré an túsice is a bheidh na hoibreacha curtha i gcríoch. Tá míreanna áirithe, dála dealbh Molly Malone, athchurtha go sealadach in áiteanna eile an fhaid is atá na hoibreacha idir lámha. Tá idirphlé ar bun ag LTC le Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath agus le hOrd na gCapaisíneach chun aontú ar ionad oiriúnach taobh istigh de Lár-Chathair Bhaile Átha Cliath mar a gcuirfí dealbh an Ath. Maitiú in airde arís.

Ráilín an Rotunda

Mullaird Iarainn Theilgte

An tAth. Maitiú

Oileán an Phobail

Thomas Moore

Molly Malone

The Steine

Scairdeán Lady Grattan

Comhairle Cathrach
Bhaile Átha Cliath
Dublin City Council

LUASCROSSCITY

bringing the city together

- www.luascrosscity.ie
- info@luascrosscity.ie
- 1800 303 653
- www.facebook.com/luascrosscity
- [@luascrosscity](https://twitter.com/luascrosscity)